

SIK – en skikkelig artig utfordring for fluefiskeren....

DESVERRE har det blitt slik at siken de fleste steder kommer kraftig i skyggen av sine mer populære slektninger sett fra en sportsfiskers synspunkt. Dette er kanskje ikke så merkelig, da siken er en meget effektiv ”forplanter” og har lett for å danne småvokste og store populasjoner som er direkte konkurrent til feks. ørret. Som matressurs har siken i ualminnelig tider hatt stor betydning. Tradisjonelt blir siken stort sett fisket med garn, eller langskaftede håver, da særlig i ”gangstiden” på høsten når siken vandrer på elva.

Jeg er selv fra de nedre deler av Buskerud, og i min barndom var siken nesten ”myteomspunnet”. Dette fordi det er store populasjoner i så godt som alle større vann i regionen, og man kan stadig observere store mengder av den i garna som blir trukket. Det er heller ikke uvanlig at siken kan oppnå bra størrelse. Problemet var bare at vi aldri fikk noen på sportsfiskeredskap. Jeg husker godt at jeg som 7-8 åring stupte ned i det jeg kunne finne av litteratur om siken for å få en forklaring på hvorfor vi aldri fikk noen på stang. Forklaringen var ikke så komplisert; Siken kommer i en del lokale ”varianter”. Varianter i den forstand at mange steder danner siken rene planktonspisende populasjoner. Plankton er IKKE lett for en sportsfisker å imitere. Siken som sportsfisk ble avskrevet til et godt stykke ut i tenårene, og inntil en varm augustkveld ved min barndoms elv, Drammenselva. Elva var varm, og fisket gikk tregt. Sola var på vei ned, og jeg hadde tenkt og pakke sammen. (Selvfølgelig etter ”bare et par kast til.....”). Ved solnedgang på denne årstiden er det alltid endel vårfluer som svermer over vannet, og overraskende nok var det en viss økning i vakaktiviteten. Særlig et av vakene skilte seg ut som laget av ganske grov fisk. Mørket kom sigende, og det ble stadig dårligere sikt, så kastene gikk litt på lykke og fromme. Jeg hadde skiftet til en liten Streaking Elk Hair Caddis (liten vårflueimitasjon med hjortehårsvinge), og gitt den en omgang med tørrfluefettet så den skulle flyte høyt. Flua hadde knapt tatt vannet før jeg

”følte” mer enn så at flua forsvant i et merkelig forsiktig vak. Det er mye småørret i elva så jeg gjorde tilslag umiddelbart. Dette var slett ikke småfisk, og den gikk helt amok og skar ut i elva med mye snøre på slep. Jeg har fått utrolig mye fin fisk i elva, og var sikker på at det var en større ørret som hadde tatt flua, eller aller

helst, en halvstor ørret som var feilkroket, for det VAR noe rart med måten fisken ”svømte” på. Jeg ble meget overrasket da fisken lå i hoven og jeg så det var en sik på langt over 1,5 kg.

Dette var første gangen jeg hadde fått sik på stang, og jeg hadde stor tro på at hvis det gikk an å få en, ja så kunne det være mulig å få flere. Kvelden etter var jeg igjen ved elva, og jeg satt på land for å vente på solnedgangen. Jeg hadde reist et par hundre meter høyere opp i elva til et litt roligere parti. Det varte ikke lenge før jeg så en hel masse ”uroligheter” i en stille bukt. Ved første øyekast kunne det se ut som mengder av insekter som landa på vannet. Regn kunne det ikke være da det var skyfritt. Det var ingen av delene, det var vak. TID tok det før noen av vakene var på min flue. Først når fortommen var nede i 0.10 mm og flua var i krok 20 ble det fart i sakene. Kastene måtte dessuten legges veldig forsiktig, da siken viste seg å være usedvanlig lettskremt. I løpet av et par timer hadde jeg fått over 20 sik. Helt fantastisk, selv om ingen var over 30 cm. Jeg som trodde at siken bare spiste plankton i ”mine” vassdrag. Det viste seg altså at siken kan ha forskjellig matvaner selv innenfor et lite geografisk område. Som en kuriositet kan nevnes at bukta ble døpt ”sikbukta” for snart 20 år siden, og har blant fiskere i Drammenselva blitt hetende nettopp dette siden.

Det skulle gå noen år før jeg fikk muligheten til å fiske etter sik i helt andre områder enn de jeg var vant til. I hele min oppvekst har jeg slukt alt av fiskelitteratur. Faglige ting av feks. Sømme, naturskildringer av Lidman, humor av Rom & Rom etc. Blant alt dette kom jeg over noen skrivelser/artikler som omhandlet sikfluer. Forfatteren av nevnte var Erling Sand. Hvis det var artikler om sikfluer, så måtte det jo finnes steder hvor siken var en sportsfisk? Jeg hadde tross alt ikke vært mobil nok uten bil og førerkort til å ha større erfaring utenfor mitt nærområde, men dette forandret seg selvfølgelig. I bøkene av Rom & Rom var det mange skildringer fra Engerdal, og særlig Galthåen og Isterfossen. Smith-setra ble hyppig nevnt. Jeg hadde ikke hatt førerkort lenge før jeg dro med en kompis på turne` i nevnte området. Stedene som skulle besøkes var ”plottet” inn på kartet. Vi tenkte som så at hvis disse stedene var så hyppig nevnt, om enn i gammel litteratur, så måtte det vel finnes litt av den gamle storheten igjen?

Det første stoppestedet var selvfølgelig ”bua” til Sand. Vi måtte bare besøke denne levende legende og se på den enorme fluesamlingen vi hadde hørt rykter om. Vi håpet selvfølgelig å få noen tips av mesteren sjøl også. Møtet med Erling var fantastisk, og utvalget av fluer var helt av en annen verden. Litt spesielt for ”moderne” fluefiskere som oss, var mangelen av imitasjonsfluer i samlingen hans. Selvfølgelig var dette fullstendig feilvurdert (av oss). I de senere år har jeg mange ganger erfart at disse gamle mønstrene er vel så gode imitasjoner som de såkalt moderne. Sand illustrerte dette med følgende uttalelse etter at jeg hadde plukket ut noen store bustefluer og spurt om hva de skulle imitere: *”Je veit itte, men storauren tru det e mat”*. Kan si det sånn at videre diskusjon var unødvendig. Sand var en meget ordknapp mann, men vi fikk lurt ut av ham et og annet. Bla. Annet burde vi ikke ha kommet i august som det nå var, men mellom St. Hans og 15. Juli. Han stakk også til oss noen fluer for siken. Dette var små slanke fluer med quill kropper og litt påfugl i thorax, nesten som fjærmyggpupper. Vi fikk ingen sik på denne turen, men vi fikk fisket i den kjente Isterfossen og Femundselta. Det var varmt og lite insekter, og fisket var elendig, men vi hadde skaffet oss førstehånds informasjon for senere bruk.....

Litt ut på -90 tallet ble jeg kjent med en organisasjon som kalte seg DNFF (Det Norske Fluefiskerforbund). Den gang var DNFF ganske stort, og hadde bla. en større meget aktiv kvinnegruppe. DNFF var også de som arrangerte uttakskonkurranser til VM i fluefiske. Allerede 2. året jeg var med, skulle det være konkurranse på Drevsjø (Femundsenden), og det skulle fiskes hovedsaklig på SIK. Endelig skulle jeg få muligheten til å fiske sik målbevisst. Dessuten hadde jeg allerede forstått, og i ettertid virkelig lært, at i denne delen av Norge har siken samme diett som ørret, røy og harr. I tillegg beitet den også på plankton, men i litt andre varianter enn de man er vant til fra feks. Buskerud.

Mitt aller første besøk på Drevsjø ble en uforglemmelig opplevelse. Skjebnen ville det slik at alle de store døgnfluene og vårfluene som fantes i vannet begynte å klekke samtidig. I tillegg var det fullt av marflo, snegler, de største fjærmyggene i norden, stankelbein mm. Snakk om himmelriket for en fluefisker. Endelig kunne det i selvsyn observeres hvordan sik hoppet for å ta insekter, og hvor mange ganger den måtte prøve for å få ned de største døgnfluene med et litt snevert spiseredskap, og hvor stor utfordring det til tider er å kroke den.

Flere år og mange Drevsjøturer senere, skulle ”kulissene” endres noe. Galten gård hadde jeg hørt om i mange år, men jeg kjente ikke videre til dette flotte stedet. De 2 siste fiskesesonger har jeg hatt den store glede av å residere denne supre setra med det fantastiske vertskapet. Galten gård ligger ved galtsjøen, med den berømte Galtstrømmen som innløp, og Galthue (Galthåen) som utløp. Galtsjøen som egentlig er en stor kulp, er med sitt grunne og klare vann enormt produktivt. Området er kjent og kjært blant mange fiskere i generasjoner, og er tidligere omfattende omtalt. Det som ikke blir så hyppig nevnt, er den leie tendensen til kraftig vindvær, med dertil tilhørende stopp på all vakaktivitet. Det er med andre ord på sin plass med litt grundigere omtale av fluer og fisketeknikker som kan redde en ellers håpløs dag.

ER det vindstille og gode klekkinger med bra vakaktivitet, tror jeg de fleste ville velge tørrflue. Dette er jo for mange det ultimate fluefiske (i allefall rent estetisk og underholdningsmessig). Det mange ikke er klar over er at med andre teknikker og fluer, ville antall fisk og snittstørrelsen økt betraktelig. Fordelen med disse ”andre” teknikkene er at man kan fortsette fisket i all slags vær. Trist å få fiska kun 1 dag av ferien på grunn av vindvær syntes nå jeg. Sannheten er at siken (og annen fisk) kan være utrolig bitevillig selv i skikkelig ruskevær.

Siken ser ut til å ha sine favorittområder både i vann og elver, og det er av største betydning å erverve seg en viss basiskunnskap om hvor disse områdene er. Hjelper ikke med all verdens teknikker hvis fisken er et annet sted. Enten er man kjent selv, ser hvor siken vaker, blir fortalt av en kjentmann hvor den sannsynligvis er,

eller man prøver å "lese" det selv. En annen mulighet er båt. Med båt kan man fiske av større områder, men minst like viktig, man kan både se fisk og bunnforhold (forutsetter klart vann). En hovedregel ved båtfiske, er at man primært fisker på steder hvor man kan se eller skimte bunn. Ved å bevege seg over et større område, og gjerne ved hjelp av polaroidbriller studerer bunnforholdene, vil man kunne finne de "heiteste" plassene. Under massive klekkinger vil fisken kunne vandre over større områder. Dette vil kun observeres sporadisk. Regelen er at fisken oppholder seg innenfor et begrenset geografisk "ideal"-området. De beste plassene vil være feks. der hvor det er mye "grønt"

(eks. Gress/siv) på bunn, er mellom 1 og 3 meter dypt, og gjerne i nærheten av litt strømmende vann. SÆRLIG hvis bunnforholdene i samme område består for det meste av stein, sand eller gjørme. Så godt som ALL maten siken liker oppholder seg i eller ved vekster på bunn. Mange ganger kan man ved å ro over slike områder se fisken i vannet. Er vannet humusfarget eller "mørkt", må man ta andre midler i bruk. Ved massive klekkinger på innsjøer, er det enkleste å konsentrere fiskingen i en bukt som vinden blåser PÅ. Man kan også se etter fugler som plukker insekter på vannet. Selv om det evt. blåser og det er mangel på vak, vil disse observasjonene mer enn godt nok indikere muligheter for at det er bra med fisk i samme området.

I de tilfellene hvor sikre observasjoner er umulige, kommer forskjellige fisketeknikker og fiskerens egen kreativitet til sin fulle rett. Man kan i de fleste tilfeller regne med at fisken spiser, og det gjelder å "knekke koden" for den gitte situasjon.

Alle som har fisket sik vet hvor vanskelig den kan være å kroke. Ofte har jeg opplevd at det i perioder er slik at alle som tar flua sitter, for å så skifte over til at ingen sitter, og det helt uten at jeg som fisker gjør noe annerledes. Dette kan være en stor utfordring, og ikke minst frustrerende. Som en liten tommelfinger regel kan man si at jo dypere i vannet fisken tar flua, jo senere og forsiktigere bør tilslaget være. Ofte kroker fisken seg selv. Ved tørrfluefiske må man i hvert enkelt tilfelle og situasjon forsøke å tilpasse "dagens gjeldende" !

Jeg har funnet at klasse 4 eller 5 stang, gjerne 9,5 fot med en myk topp, er supert til dette fisket. For tørrfluefiske fra båt er klasse 2 førstevalget hvis man vil ha delikat presentasjon, bruke små fluer og tynn fortom, samt øke krokingsprosenten betraktelig.

I tillegg til flytesnøre bør man ha et intermediate/-saktesykende snøre (Mastery Stillwater, eller glassline som det kalles fra Scientific Angler nevnes spesielt), samt et hurtigsynde snøre (synkegrad III-V). Til

flytesnøret kan man også få et utrolig effektivt og økonomisk system ved og fylle opp lommene med polyleadere (fortommer) i ulike lengder og synkegrader. Siken har en utrolig forkjærlighet for mat som faller nedover, for å så stige i vannmassene. Når man fisker med flytesnøre er det alltid viktig å følge godt med, da siken ofte tar før man begynner å trekke inn fluen, og de synker ned vannmassene.

Når det gjelder fluevalg har jeg meget gode erfaringer med jordfargede fluer i diverse mønstre. Det er meget viktig med ”huggpunkter”. Dvs. eksempelvis orange

hale, kulehode, ”flashback” på nymfer (glittermateriale) i stedet for tradisjonelle vingesekker osv. Legg spesielt merke til at siken har en stor forkjærlighet for hvitt som ”huggpunkt”. Forøvrig nevnes at 90 % av mine sikfluer inneholder påfuglherl.

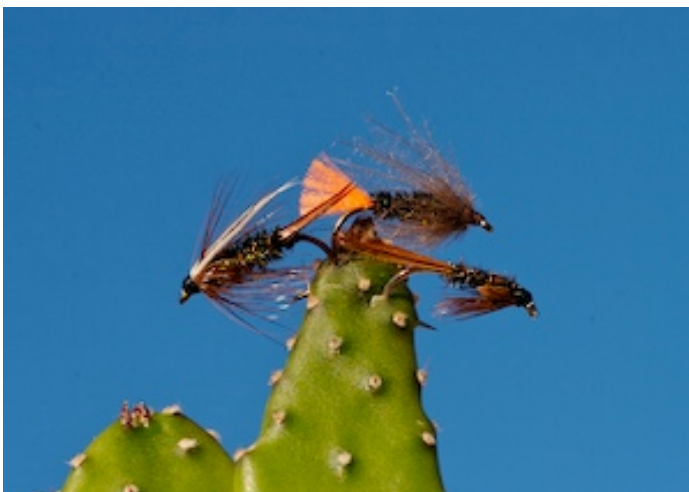
Under klekkinger og vakaktivitet fungerer de ”vanlige” imitasjonsteknikker og fluer, spesielt med tanke på tradisjonelt tørrfluefiske, men selv under disse forhold vil alternative teknikker (under overflaten) fange større og flere fisk. Husk bare at det er viktig og unngå ”stive” materialer på fluen, da disse vil ”butte” i den snevre sikkjeften.

Fisketeknikk og fluer vil være mye av det samme både i strømrøkt vann og mer stillestående. Forskjellen er i hovedsak at fiskeren må være mer ”aktiv” på stille vann.

Erfaringsmessig så foregår det mest effektive fisket etter sik med flue på innsjøer eller større stilleflytende partier i elver. Det finnes mange steder med mye stor sik i ”raskere” vassdrag, men denne fisken er det ofte vanskelig å komme i kontakt med. Igjen kommer lokalkunnskap til nytte.

Om man fisker fra land eller fra båt spiller ikke stor rolle rent teknisk, men tilgang på båt vil i de fleste tilfeller være en stor fordel. Dette åpenbart fordi man da kan fiske over et mye større område, dette er spesielt viktig hvis man fisker på nye og ukjente plasser.

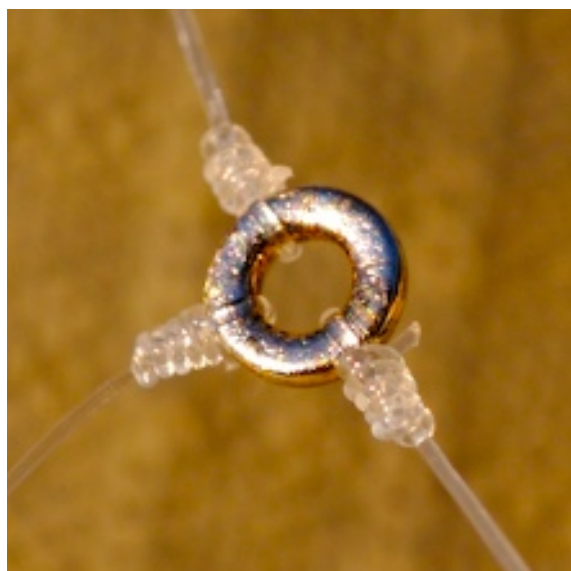
Når det gjelder fiske fra båt er det særlig tre metoder som er nyttige: Fritt drivende, dvs. der hvor det er lite vind og/eller strøm. Fordelen her er at man da kan fiske i alle retninger rundt båten, man forflytter seg sakte, og det er lett å ha kontroll på hvilket dyp man fisker samt hastighet på fluer. Den andre metoden som er ekstremt nyttig, er såkalt "loch style". Dette er en ekstremt effektiv fiskemetode på ALLE fiskeslag fluefiskeren jakter på. Egner seg godt så snart det er litt vind eller strøm. Metoden er egnet også i vindforhold som grenser til det ekstreme. Kort fortalt går denne metoden ut på bruk av drivanker. Drivanker er gjerne en rektangulær "presenning" på feks. 1m x 0,70m. Ofte er det også et hull i midten for å gjøre ankeret retningsstabil. Ankeret er festet med tau i front og akter. Tauet er gjerne fra 2-10 meter, alt etter som hvor langt unna båten man vil ha ankeret. Tanken er at med ankeret midtskips så vil båten ideelt drifte på tvers av bølgene/vind, med sistnevnte rett i rygg på fiskeren. Denne måten å fiske på hører til de desidert mest effektive, og bør utføres med 2 fiskere i båten. Dette for å få god balanse. Kastingen går lett pga. vind i ryggen, og man fisker seg "inn" på fisken. Drivankeret sørger for rolig og jevn fart selv under sterke vindforhold slik at man har god kontroll på selve fisket. Finner man et område med godt fiske, er det lett å gjenta identiske drift flere ganger.

Den siste metoden er enkelt og greit oppankret båt.

Foretrekkes særlig hvis og når man har funnet fisken, samt hvis man er alene i båten og ønsker å fiske på "alle kanter".

Under gunstige forhold vil vak aktivitet avsløre spising i og på vannflata. Under slike forhold avhenger suksess av særlig to faktorer, nemlig presentasjon (dvs. landing, hastighet på fluer etc.) og selve fluemønstret/ fluekombinasjonen.

Det er under forhold som er litt vanskeligere å "lese" vi fiskere drar nytte av et stort spekter med teknikker. For å knekke koden i en gitt situasjon er det viktig å gå systematisk frem. I de aller fleste situasjoner er det viktigere å finne dypet fisken står på, og hvilken hastighet man skal fiske fluene i. De fleste har en sterk tendens til å overdrive selve fluemønstrenes viktighet, og lar dessverre dette ødelegge for de ofte mer viktige faktorene. Men for all del, man skal heller ikke undergrave at det til tider er

mønstre som fisker veldig godt.

Når jeg fisker fra båt bruker jeg som regel alltid 3 fluer samtidig (unntaket er tørrfluefiske da 1 flue er det vanlige). Årsaken til 3 flue systemet er rett og slett fordi man da kan ha 3 totalt forskjellige fluer på fortommen samtidig, og fiske disse på variert dyp. Av kastemesige årsaker er det alltid lurt å sette den slankeste/tyngste/største flua som endeflue, og de lettere/og bustete fluene som opphengere. Størrelsen på disse 3 fluene varierer helt fra større nymfer i krok 8 til larver og pupper i krok 22. Fortommen består av en ferdigtapert del på ca 7 fot til den øvre opphengeren, med spisstykkelse 0,18mm. Jeg bruker ofte 0,18 mm på resten av fortommen også, men det er ingenting i veien for å gå ned til 0,16 mm til neste opphenger og endeflue. Avstanden mellom opphengerne og er 50-60 cm, og lengden ut

til selve opphengeren 4-15 cm. Opphengerne lages

gjærne ved at man skjøter med blodknote eller kirurgknote og lar vær å klippe den ene "tampen".

Selv bruker jeg alltid såkalte mikroringer. Dette er små ringer i karbonstål som ikke veier mer enn en knute gjør. Disse ringene har ekstrem bruddstyrke.

I butt enden på fortommen bruker jeg alltid en løkke (8 talls løkke). Med dette fortomsopplegget og 3 fluer jeg for situasjonen har god tro på, er kombinasjonsmulighetene mange, og man vil i de aller fleste situasjoner knekke koden. Fordi fortommen har løkke i butt enden kan jeg med letthet skifte snører (med og uten polyleadere) uten å forandre flue og fortomsoppsett. Mao. man kan bruke de samme fluene og fortommen på alle snørekombinasjoner man måtte ønske å prøve. Først når man finner plass, hastighet og dybde er det nyttig å eksperimentere med selve fluene. Glasslina er i de fleste tilfeller et meget godt førstevalg. Med denne kan fluene presenteres alt fra tørt til et stykke ned i vannmassene. Først når det viser seg at fisken tar veldig dypt kommer hurtigsynkende liner til sin rett. Flyteline med en synkende fortomsdel eller såkalte sink tip snører kan være ekstremt effektive når fisken beiter i de øvre vannlag eller på grunt vann.

Uansett hvilke snører og "oppsett" man velger er det noen effektive "kjøreregler" som er til god hjelp. Kast ut på vanlig måte og sørg for strekk på line og fortom. La fluene sitte stille på vannet en

stund. Tell fra fluene lander. Begynn inntrekket på feks. "2" og fortsett til "3" - "7" osv. Kommer man til mer enn "20", bør hurtigsynkende line vurderes. Inntrekket bør være variert, helt fra rolig "hand twist" til hurtige rykk i lina. Legg inn 2-10 sekunders pauser i inntrekket. Slik fortsetter man til dypet/hastigheten fisken tar på er funnet. La gjerne fluene synke/henge i vannet en stund når de nærmer seg båten (kalles "the hang").

Utrolig mye fisk som tar fluene i denne delen av kastet. Løft stanga sakte før man trekker fluene ut av vannet og starter et nytt kast.

Det er kanskje unødvendig, men jeg understreker det allikevel; ved å bruke de teknikker som beskrevet her, har man en vannvittig effektiv oppskrift på ikke bare sik, men på alle andre fiskbare arter for oss fluefiskere. Ønsker alle lykke til med sommerens eventyr, og jeg håper mange flere vil få opp øynene for siken som sportsfisk.

PS. Som en ren bonus for meg som artikkelforfatter, og dere som lesere, ble Tom S kyruds bok "FAVORITT-FLUER" publisert nylig. Her finnes det oppskrifter på flere fluer og teknikker som artikkelen omtaler. Anbefales.

